

Institutionen för Hälsovetenskaper

TENTAMEN

Kurs Vårdandets Etik

Examinationsmoment Salstentamen

Kurskod OM118G

Högskolepoäng för examinationsmomentet 3hp

Datum 10/1–2025

Tentamenstid 14.15–17.30

Ansvarig lärare Sophie Mårtensson

Berörda lärare Sophie Mårtensson

Hjälpmedel/bilagor

Svaren skrivs i den direkt uppkopierade tentamen. Inga andra skrivpapper ska lämnas in.

Övrigt

- Anvisningar
- ☐ Ta nytt blad för varje lärare
 - ☐ Ta nytt blad för varje ny fråga
 - ☒ Skriv endast på en sida av papperet.
 - ☒ Skriv namn och personnummer på samtliga inlämnade blad.
 - ☐ Numrera lösbladen löpande.
 - ☒ Använd inte röd penna.
 - ☐ Markera med kryss på omslaget vilka uppgifter som är lösta.

Poänggränser

Max: 48p

Väl Godkänd: 39p

Godkänd: 29p

Skrivningsresultat bör offentliggöras inom 18 arbetsdagar

Lycka till!

Antal sidor totalt 7

Patientfall:

Li är 87 år gammal hon är änka och har två barn. Li har varit en glad och social människa med stort brinnande intresse för motion och föreningsliv. Sedan tre år bor hon nu på ett äldreboende. Hon är klar och adekvat, men känner sig nedstämd då hon är begränsad i sin fysiska rörlighet. Hon har smärta i båda sina knän som hon opererat för flera år sedan. Hon kan stå och ta några få steg men förflyttar sig med rullstol. Hon har diagnostiserats med hjärtsvikt och äter medicinerar för detta. Trots medicinering så svullnar hennes ben och ibland har hon svårt att andas. På grund av sina sjukdomar behöver Li stöd och hjälp för att klara sin vardag på äldreboendet. De senaste dagarna har Lis andningsbesvär tilltagit och hennes barn tillsammans med äldreboendets personal vill att Li ska söka mer vård på sjukhuset. Li vill inte åka in till sjukhuset, hon säger att där har hon varit så att det räcker.

1. Namnge en etisk princip som kan kopplas till ovanstående patientberättelse utifrån Lis perspektiv samt motivera ditt svar. 2p.

2. Omsorgspersonalen rådfrågar ansvarig sjuksköterska hur de ska förhålla sig i situationen (att Li inte vill åka till sjukhuset). Vad kan du som sjuksköterska göra för att försöka lösa situationen på ett bra sätt, motivera ditt svar. 4p.

HÖGSKOLAN
I SKÖVDE

Institutionen för Hälsovetenskaper, OM118G, Vårdandets etik.

Namn och personnummer:

3. En viktig lag inom Hälso- och sjukvård syftar till att stärka och tydliggöra patientens ställning samt att främja patientens integritet, självbestämmande och delaktighet.

Vilken lag är detta? 1p

--

4. Integritet är ett viktigt begrepp som tydliggörs i lagen ovan. Hur visar du konkret att du tar hänsyn till äldre personers integritet på äldreboende, ge fyra exempel. 4p

1:
2:
3:
4:

5. Förklara följande begrepp, etik och moral: 2p

Etik:
Moral:

6. Dra streck mellan rätt svårighetsgrad och beskrivning. 3p

<u>Etiskt dilemma</u>	Har en lösning, och genom att samla in och analysera fakta kan problemet lösas
<u>Etisk konflikt</u>	Dialog krävs mellan berörda parter för att finna vem som får beslutsföreträde
<u>Etisk problem</u>	Innebär att val finns mellan två eller flera jämbördiga handlingsalternativ som har för och nackdelar

HÖGSKOLAN
I SKÖVDE

Institutionen för Hälsovetenskaper, OM118G, Vårdandets etik.

Namn och personnummer:

7. Vårdpersonalen kan uppleva att de slits mellan skyldigheter gentemot patienten, närstående och arbetsgivare, vilket kan leda till otillräcklighet. Klang (2014) benämner detta tillstånd/begrepp, vad är detta tillstånd/begrepp? 1p

--

8. Beskriv kortfattat vad lagarna Socialtjänstlagen (SOL) och Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) reglerar inom kommunal hälso- och sjukvård samt ge förslag på personalkategorier som arbetar inom respektive lag. 4p

9. Med en jämlik vård menas att vård och behandling ska erbjudas på lika villkor oavsett social ställning, ge fyra exempel på andra faktorer som inte ska påverka vården. 4p

1:
2:
3:
4:

10. Ringa in rätt påstående. 0,5p/svar max 6p

Arbetskläder får endast bäras i arbetet.

Om arbetet bedrivs på flera platser får samma arbetskläder bäras vid färd däremellan.

SANT

FALSKT

Arbetsklädernas ärmar ska vara så korta att de slutar precis nedanför armbågen

SANT

FALSKT

Om arbetskläderna riskerar att komma i kontakt med kroppsvätskor eller annat biologiskt material under patientkontakt, ska plastförkläde, skyddsrock eller motsvarande skyddskläder användas utanpå arbetskläderna

SANT

FALSKT

Innan handskar tas på ska händerna desinfekteras

SANT

FALSKT

Händer ska tvättas med tvål och vatten mellan varje patientbesök	SANT	FALSKT
När en patient har kräkts eller haft diarré ska händerna tvättas med två och vatten	SANT	FALSKT
Handskar ska bytas mellan olika vårdmoment	SANT	FALSKT
Handskar ska användas vid matning	SANT	FALSKT
Handskar kan desinfekteras och återanvändas	SANT	FALSKT
Handskar ska användas vid tömning vid urinpåse	SANT	FALSKT
Plastförkläde för patientnära vård kan användas flera dagar så länge det är hos samma patient	SANT	FALSKT
Det är ok att ha lösnaglar så länge de är gjorda på salong	SANT	FALSKT

11. Ge fyra exempel på hygienkrav gällande vårdaren i patientnära vård, förutom längd på tröjärm, naglar, handskar och förkläde. 2p

1:
2:
3:
4:

12. Besvara nedanstående frågor genom att sätta kryss för rätt svar i tabellen. 3p

Vad är en vanlig orsak till muntorrhet hos äldre?	Nedsatt aptit	Läkemedelsbiverkan	Dålig tandborstning
Hur har äldre personers tandstatus förändrats de senaste 20 åren?	Förbättrats	Oförändrat	Försämrats
Vilken är den viktigaste omvårdnadsåtgärden vid muntorrhet?	Rekommendera att dricka mycket	Rekommendera frekvent munvård	Rekommendera besök hos tandhygienist

HÖGSKOLAN
I SKÖVDE

Institutionen för Hälsovetenskaper, OM118G, Vårdandets etik.

Namn och personnummer:

När du hjälper en rullstolsbunden person att borsta tänderna hur står du bäst?	Snett bakom personen	Framför personen	Helt bakom personen
Vad ökar vid muntorrhet?	Kariesrisk	Tandlossning	Aptiten
Vilka patienter har behov av god munhygien?	Endast de patienter som har tänder	Endast de patienter med tandproteser	Alla patienter

13. Ge fyra exempel på vad du som vårdare kan göra för att skapa en trygg miljö vid matning. 4p

1:
2:
3:
4:

14. Välfärdsteknik är digitalteknik som syftar till att bibehålla och/eller främja trygghet, aktivitet och självständighet. Ge ett exempel på välfärdsteknik som kan skapa trygghet för Li, motivera ditt val med för och nackdelar. 4p

15. Välfärdsteknik är digitalteknik som syftar till att bibehålla och/eller främja trygghet, aktivitet och självständighet. Ge ett exempel på välfärdsteknik som kan skapa självständighet för Li, motivera ditt val med för och nackdelar. 4p

Nu är tentamen slut. Bra Jobbat!

Poänggränser: Max 48

Väl Godkänd: 39

Godkänd: 29